

HALKA ARZ EDİLECEK ŞİRKETLER KERVANINA İZMİR ŞİRKETLERİ DE KATILACAK MI?

Erdem ALPTEKİN

Halka arz fakiri geçen 2009'un ardından 2010 yılı hızlı başlıyor.

Özsermayesi yeterli olmayan ve dış kaynağa ihtiyaç duyan oldukça fazla sayıda firma var. Girişimcilik fikirleri var, bir şeyler üretiyorlar ama sözkonusu fikir ve ürünleri pazarlayabilmek için kaynak gerekiyor.

Bankalar yeterince işletmelere yanaşmıyor. Finansman destekleri yeterli değil.

Bilançolar parlak değil, birçok firma vergi ile sosyal güvenlik borç batağına batmış durumda.

Para bulma sürecini organize edecek bir düşünce yok.

Sadece banka kredilerine yaslanarak, yatırımlar gerçekleşemez.

Bu nedenle, sermaye piyasalarını keşfetmek gerekli. Çünkü sermaye piyasaları, işletmelere yeni kaynak temini açısından önemli fırsatlar sunuyor.

Bu nedenle özellikle KOBİ düzeyindeki firmaların halka arza açılmasını daha cazip hale getirmek şart.

İMKB'de halka açık firma sayısı 15 yıldır 300 civarında. En büyük sorunlardan birisi, şirketlerin halka arzının bugüne kadar yeterince teşvik edilmemesi.

1990-2000 döneminde yılda ortalama 24 şirket halka arz edilirken, 2001-2009 arasında bu rakam % 71 azalarak sadece 7 şirkete düştü.

İSO 1000 içindeki 876 şirket bile bugün borsada yer almıyor.

Ülkemizde 2007 yılında 7 şirket, 2008'de 2 şirket, 2009'da ise yalnızca 1 şirket halka arz edildi.

İMKB Başkanı Hüseyin Erkan, ilk hedeflerinin GSMH büyüklüğü kadar bir hisse senedi piyasası büyüklüğüne ulaşmak olduğunu belirtiyor. Ayrıca şu anda birçok halka arz başvurusu olduğunu ve bu yıl asgari 20 civarında halka arzın gerçekleşeceğini ifade ediyor.

Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023 yılında İMKB'de işlem gören şirket sayısının 1000'e ulaşması ve halka arzların artarak devam etmesi suretiyle şirketlerin uluslararası rekabet gücüne kavuşması ve küresel şirketler arasında yer alması hedefleniyor.

2010 yılının ikinci çeyreği ya da 2011 yılının ilk çeyreğinin Pegasus'un halka arzı için uygun olduğu Pegasus Yönetim Kurulu Başkanı Ali Sabancı tarafından belirtiliyor. Yine uzmanlar tarafından Ziraat Bankası, İGDAŞ, İDO gibi büyük kamusal şirketlerden özelleştirme benzeri halka arzlar olabileceği ifade ediliyor.

16 Şubat 2010 tarihi itibarıyla fiilen halka arz edilen 326 (316 şirket+10 borsa yatırım fonu), halka arz edilmiş sayılan (ortak sayısı 250'yi aşan anonim şirketlerin hisse senetleri halka arz olunmuş sayılır) 229 firmayla birlikte toplamda 555 firmanın halka açık anonim ortaklık olduğu kabul ediliyor.

Bu şirketlerden 234'ü ulusal pazarda, 58'i kurumsal ürünler pazarında, 20'si ikinci ulusal pazarda, 12'si gözaltı pazarında, 2'si ise yeni ekonomi pazarında yer alıyor.

İşte tüm bu nedenlerden ötürü; İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 2010 yılını halka arz yılı olarak ilan etti. 2010'un ilk halka arzı 3-5 Şubat 2010 tarihlerinde Koza Altın'la gerçekleşti.

Halka arzları artırmak suretiyle şirketlerin sermaye piyasasının sunduğu imkanlardan yararlanmasına katkıda bulunmak üzere İMKB ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Sermaye Piyasası Kurulu ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği arasında 7 Ağustos 2008 tarihinde bir işbirliği protokolü imzalanmıştır.

Bu kapsamda 19 Ekim 2009 tarihinde çeşitli şehirlerde yer alan 33 sanayi ve ticaret odalarının başkanları ve temsilcileri için halka arz teşvik çalışmaları kapsamında yapılması düşünülen çalışmalar ve bu konuda odalardan

beklenen destekler hakkında İMKB’de bir toplantı düzenlenmiştir.

17 Şubat 2010’da SPK’nın liderliğinde Ankara’da halka arz çalıştayını düzenlendi. 6-7 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul Haliç Kültür Merkezi’nde yapılacak Halka Arz Seferberliği toplantısına ise, İMKB tarafından Türkiye genelinde 1.855 firma davet edildi.

İzmir’den ise; İSO I. 500, İSO II. 500, FORTUNE 500, CAPITAL 1.000 ve SPK kaydında olup İMKB’de işlem görmeyen 85 şirket, 6 holding şirketi, KOSGEB A Grubu 35 firma olmak üzere toplamda 126 firma davet edildi. Türkiye genelinde davet edilen firmaların % 6,79’u İzmir firmaları.

Zirveye katılan şirketlerin temsilcileri halka arzlarda görev alan ya da yatırım yapan kuruluşların yetkilileri ile birebir görüşme olanağı bulabilecekler, kongre alanında kurulacak standlarda yetkililerden ayrıntılı bilgi ve döküman alabilecek ve sermaye piyasasının sunduğu imkanların tartışılacağı çalıştaylara katılabileceklerdir.

Ayrıca halka arzlarda hizmet sunan kurumların yanısıra özel sermaye fonlarının yetkilileri ile de yakın görüşme imkanları bulabileceklerdir.

Aynı zamanda İMKB, çeşitli illerde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nin desteğiyle halka arz seferberliği kapsamında toplantılar düzenlemeyi planlıyor.

İMKB, 2009 yılının başından itibaren ana üretim ya da faaliyet merkezi aynı şehirde olan şirketlerin fiyat ve getiri performansının izlenmesi amacıyla şehir endekslerini hesaplamaya başladı. Şubat 2009 itibariyle şehir endeksleri 9 il için hesaplanmaya başladı.

Bu iller arasında İzmir de var. İzmir endeksi kapsamında 4 Mart 2010 itibariyle 20 şirket işlem görüyor. (Alkim Kağıt, Altınyaz, Altınyunus Çeşme, Bak Ambalaj, Batıçim, Çimbeton Hazır beton, Çimentaş, Ege Endüstri ve Ticaret, Ege Gübre, Ege Profil, Ege Seramik, İzmir Demir Çelik, Kaplamin Ambalaj, Petkim, Pınar Entegre Et, Pınar Süt, Tuborg, Tire Kutsan, Tukaş, Viking Kağıt)

Ulusal pazarda işlem gören 245 firmadan % 8,16'sı (20 tanesi) İzmir firması.

Şehir endeksleri ile hem ildeki şirketlerin hisse senetlerinin performansının yansıtılması, hem de bu endeksler üzerine çıkarılacak borsa yatırım fonları sayesinde yatırımcıların tek bir menkul kıymet ile istedikleri şehre yatırım yapabilmeleri bekleniyor.

Halka arz 7 adımdan oluşuyor.

✚ İMKB ve SPK'ya Müracaat

Şirket gerekli evrakları hazırladıktan sonra kayda alınmak için SPK'ya, ilgili pazarda işlem görmek için ise İMKB'ye müracaat eder. Halka arz sürecinin kısaltması açısından İMKB ve SPK başvurularının eşzamanlı olarak yapılması faydalı olacağı belirtilmiştir. Başvuru şirket tarafından yapılabileceği gibi yetkili aracı kuruluş tarafından da yapılabilir.

✚ Tanıtım Faaliyetleri

Daha fazla yatırımcıyı çekmek için tanıtım faaliyetlerine önem verilmelidir. Şirketi tanıtmak amacıyla sadece ulusal alanda değil uluslararası finans kuruluşları ve yatırımcılar nezdinde de tanıtım faaliyetleri yapılabilir.

İSTANBUL
MENKUL KIYMETLER
BORSASI

✚ İMKB ve SPK Uzmanlarınca Şirket İncelemesi

Şirketin halka arz ve Borsa'da işlem görme başvurusundaki eksik bilgi ve belgeler tamamlandıktan sonra, şirket merkez ve üretim tesisleri İMKB ve SPK uzmanlarınca ziyaret edilerek yerinde incelemelerde bulunulur.

Şirketin kalitatif değerleri (hammadde temini, üretim prosesi, üretim tesisleri, iç ve dış satışlar, süregelen ve proje halindeki yatırımlar, yönetim ve çalışanların durumu, grup şirketleri ile ilişkiler, iştirak ve bağlı ortaklıklar, hukuki sorunlar, lisans, know-how vb. anlaşmalar, sahip olunan markalar, şirket ve sektör hakkında genel bilgiler, alınması gereken izinler, ruhsatlar ve raporlar, şirketin faaliyeti ile ilgili sözleşmeler, gayrimenkuller ve kiralama işlemleri, vb.) ve kantitatif değerleri (Şirketin finansal durumunun anlaşılması amacıyla yönelik olarak mali tabloları, şirketin bağımsız denetimden geçmiş mali tablo ve dipnotları, finansal durumunun tespiti için statik ve dinamik mali analizin yanı sıra önemli rasyoların analizi) incelenir.

+ Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınması

SPK, başvuruyu izahname ve sirkülerin mevzuatta öngörülen bilgileri içerip içermediğini dikkate alarak kamunun aydınlatılması çerçevesinde inceler ve uygun görülen hisse senetlerini kurul kaydına alır.

+ Hisse Senetlerinin Halka Arzı

+ Satış Sonuçlarının Bildirilmesi

Satış işlemi tamamlandıktan sonra aracı kuruluş, halka arza ilişkin satış sonuçlarını İMKB ve SPK'ya iletilir.

+ Borsa Kotuna Alınma ve İşlem Görmeye Başlama

İMKB'de hisse senetleri işlem görmek üzere başvuran bir şirketin hisse senetleri İMKB uzmanlarınca yapılacak incelemeler sonrasında Borsa Yönetim Kurulu'nca verilecek karar ile İMKB Hisse Senetleri Pazarlarının birinde işlem görür. İMKB Yönetim Kurulu'nun kararının ardından halka arz sonuçları, izahnamesi ve Borsaca gerekli görülen diğer bilgiler Günlük Bülten'de ilan edilir. İlanı izleyen ikinci işgününden itibaren şirket hisse senetleri ilgili pazarda işlem görmeye başlar.

Halka açılmanın şirketlere maliyeti, 5 başlık altında toplanıyor.

- **Aracı kuruluşlara ödenen ücretler** (Halka arz tutarının büyüklüğüne, verilen aracılık hizmetinin niteliğine göre değişiyor)
- **SPK'ya ödenen ücretler** (Kayda alınan ve satışı yapılacak olan hisse senetlerinin ihraç değerinin binde ikisi (%0,2) oranında kayıt ücreti)
- **İMKB'ye ödenen ücretler** (Kota veya kayda alınan hisse senetlerinde sermayenin nominal tutarının binde biri (%0,1) oranında kotasyon/kayda alma ücreti)
- **Merkezi Kayıt Kurulu'na ödenen ücretler** (Hisse senedi ihraççılarından çıkarılmış/ödenmiş sermayenin % 0,1'i üyelik giriş aidatı olarak alınmakta olup bu tutar 2.000 TL'den az 50.000 TL'den fazla olmuyor)
- **Diğer maliyet unsurları** (Yukarıda belirtilen ücretlere ek olarak bağımsız denetim kuruluşuna bağımsız denetim raporları için ödenen ücretler ile yurtiçi ve yurtdışı tanıtım masrafları)

Halka Açılmanın Firmalar İçin Avantajları:

- + **Daha düşük maliyet ve uzun vadeli bir finansman yöntemi,**

Hisse senetlerini halka arz etmekle şirketler, alternatif finansman yöntemlerine göre daha düşük maliyetle ve uzun vadeli bir kaynağı kullanma imkanına kavuşurlar.

Ayrıca şirketler, hisse senetlerini teminat göstererek kredi kullanabilme, borç senedi ihraç edebilme imkanlarından yararlanmak suretiyle finansman sağlayabilirler.

✚ Mevcut ortaklara likidite yaratma olanağı

Halka arz edilen hisse senetleri istenilen zamanda, gerçek arz ve talebe göre oluşan fiyatlardan alınıp satılarak, hisse senetlerine likidite kazandırılmaktadır.

✚ Kurumsallaşma süreçlerini hızlandırması,

Şirketler halka açılarak ve hisse senetlerinin İMKB'de işlem görmesini sağlayarak, sermaye piyasasının denetim mekanizmaları sayesinde kurumsallaşma süreçlerini hızlandırmakta ve modern yönetim tekniklerine daha kısa sürede kavuşabilmektedirler.

✚ Prestij ve kredibilitenin artması, tanınma ve reklam

Hisse senetleri Borsa'da işlem gören şirketler hakkındaki çeşitli bilgiler, Borsanın şeffaflık ve kamuyu aydınlatma işlevi çerçevesinde veri yayın kuruluşları, basın ve yayın kuruluşları ile diğer görsel yayın kuruluşları vasıtası ile yurtiçi ve yurtdışı yatırımcılara sürekli olarak ulaştırılır.

Bu durum, şirketlerin ve şirket ürünlerinin hem yurtiçinde hem de yurtdışında tanınmalarına yardımcı olur. Söz konusu avantaj çerçevesinde gerek yurtiçi ve gerekse yurtdışında yerleşik bulunan ve aynı sektörde faaliyette bulunan şirketlerle ortak çalışma yapılabilme imkanı doğar.

✚ İkincil halka arz imkanı

Şirketler sadece birincil halka arz ile değil, hisse senetleri işlem görmekte iken ihtiyaçları nedeniyle ortaya çıkan kaynak gereksinimlerini, "İkincil Halka Arz"lar ile karşılayarak yeniden finansman imkanı yaratabilirler.

Tablo 1: Halka Arz Başvurusu Yapan Firmalarla İlgili Detaylı Bilgiler

Şirket	Başvuru Tarihi	Sermaye ve Halka Arzı Planlanan Sermaye Oranı
Mango Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	02.02.2010	Şirket sermayesi: 6.600.000 TL. Halka açılma oranı % 34
TSKB Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.	03.02.2010	Şirket sermayesi: 100.000.000 TL. Halka açılma oranı % 33,33 (ek satış hakkı % 5)
Latek Lojistik Ticaret A.Ş.	06.02.2010	Şirket sermayesi: 26.000.000 TL. Halka açılma oranı % 26,66
BIS Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	01.03.2010	Şirket sermayesi : 20.000.000 TL. Halka açılma oranı %34.50
Aksa Enerji Üretim A.Ş.	15.03.2010	Halka arz sonrası Şirket Sermayesi : 750.000.000 TL Halka açılma oranı : 26,67 (ek satış hakkı %4)

Kaynak: www.halkaarzseferberligi.com

Şirketler büyümek, yatırım yapmak ve rakipleri ile rekabet edebilmek için gerekli olan sermayeyi bulmakta zorlanırlar. Borsa şirketi olarak sermaye piyasasından temin edilen finansmanın şirketin kaynak probleminin çözümüne sağladığı katkı, son yıllarda giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Başarılı bir halka arz için; doğru zamanlama ve başarılı bir tanıtım+pazarlama gerekli.

İMKB'nin yaptığı araştırmaya göre; Türkiye'deki şirketlerin borsaya kote olmamasının nedenlerinin başında **vergi teşviki olmaması, şirket yönetimini kaybetme korkusu, kayıt dışı faaliyetler, halka arz maliyetleri ve bürokratik işlemler** geliyor.

Borsa kaynak arayan şirketler için yeniden gözde oluyor.

Peki halka arz açılmanın belli bir maliyeti var ise işletmeler niye halka arz olmalılar?

Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP) Yönetmeliği, 18.08.2009 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, bu sayede halka açılma prosedürünün daha basit ve daha yalın bir hale getirilmesi ve bir mali tablo ile halka arzın mümkün olabilmesi konusunda İMKB tarafından çalışmalar yapılmaktadır.

GİP, KOBİ’lerin piyasaya girişlerini kolaylaştırmak için çeşitli teşvikler öngörüyor. Normal halka arzlarda aranan kayda alma ve kotasyon kriterlerinin hafifletilmesi ve bu piyasada işlem görecekt şirketlerin mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerinin en aza indirgenmesi öngörülüyor.

Ayrıca halka arz edilen firma sayısının daha da artması için, geçici bir süre vergi indirimi uygulanması faydalı olacaktır.

İzmirli firmaların halka arz seferberliğini yakından takip etmeleri ve halka arz edilecek şirketler kervanına katılmaları, şirketlerin kurumsallaşması ve ulusal/uluslar arası bir marka olabilmeleri açısından büyük önem taşıyor.

Halka arz sürecinin bugünküne göre daha kısa sürede tamamlanması, halka arz seferberliğinin başarı şansını arttıracaktır. İzmirli firmaların halka arzla ilgili İMKB’nin yaptığı çalışmaların yanı sıra SPK’nın açıkladığı tebliğ ve duyuruları yakından takip etmelerinde büyük fayda bulunmaktadır.

Kaynak:

- Seri I, No: 26 sayılı Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliği.
- Seri 8, No: 22 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzında Satış Yöntemlerine İlişkin Esaslar Tebliği.
- Yatırımcı İlişkileri Derneği, Hissedar, Ocak-Mart 2010, Sayı 2.
- Ticaret ve Sanayi Odaları Destek Birimi Personeline Yönelik Halka Arz ve Borsada İşlem Görme Eğitimi Konulu Eğitim, 22-23 Şubat 2010.
- www.imkb.gov.tr
- www.halkarzseferberligi.com
- <http://www.halkarzseferberligi.com/Download/HalkaArzRehberi.pdf>
- www.spk.gov.tr
- www.tspakb.org